

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding
Viervelaten-Ens
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Contactpersoon

N. Scheeper

Kenmerk

1969102429

Zuidhorn

18 juli 2023

Onderwerp

Zienswijze conceptnotitie NRD en NKA 380 kV-hoogspanningsverbinding Viervelaten-Ens

Geachte mevrouw, heer,

Met deze brief deze willen wij gebruik maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de conceptnotitie Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en Nota Kansrijke Alternatieven (NKA) voor de 380 kV-hoogspanningsverbinding Viervelaten-Ens.

Wij onderschrijven de noodzaak en de urgentie van dit project, maar willen het belang van een goede integrale benadering en zorgvuldige afweging blijven benadrukken. De aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding raakt onze gemeente. Er lopen twee zoekgebieden met een grote overlap dwars door het Westerkwartier; het project zal een grote impact hebben op ons landschap en onze belangen en ambities.

In maart hebben wij ambtelijk kunnen reageren op een eerste versie van concept-NRD. Op 12 mei heeft nog een bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Wij constateren dat opmerkingen en reacties die in dat kader zijn gemaakt, deels zijn verwerkt. Er is ingegaan op de toekomstbestendigheid van de hoogspanningsverbinding en ook de visualisatie van de begrippen bundelen en combineren zijn verbeterd. Maar op andere punten zien wij onze inbreng onvoldoende terug en hebben wij alsnog opmerkingen en aandachtspunten. In deze zienswijze gaan wij daar verder op in.

Samenhang met andere projecten op nationaal, regionaal en lokaal niveau

De nader te onderzoeken tracés lopen door gebieden waar ook veel andere opgaven projecten aan de orde zijn die koppelkansen bieden, maar ook grote belemmeringen kunnen opleveren. In de concept-NRD wordt aangegeven dat er continu en in alle fasen van het project afstemming zal zijn met andere projecten zoals (lokale) plannen voor woningbouw en bedrijventerreinen, projecten van het waterschap, regionale projecten (regionale energie-strategieën of NOVEX-projecten) en andere rijksprojecten, waaronder de Lelylijn.

In deze NRD-fase van het project, wordt echter alleen nog rekening gehouden met ruimtelijke ontwikkelingen waar al planprocedures voor zijn gestart, of waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Dit doet onvoldoende recht aan ontwikkelingen en ambities die zijn vastgelegd in regionale afspraken en ander beleid, zoals de Omgevingsvisie van onze gemeente. Wij werken op diverse beleidsterreinen dagelijks aan het waarmaken van onze ambities, dat werk gaat door en kan niet worden stilgezet. Deze ontwikkelingen zullen in de periode tot 2030 (wanneer de 380 kV-verbinding gerealiseerd moet worden) vorm gaan krijgen. Maar keuzes die nu worden gemaakt in de weging van tracé-alternatieven, kunnen van grote invloed zijn op de mogelijke realisatie van onze ambities – en vice versa. Hoe groot de exacte impact van een mogelijke hoogspanningsverbinding in relatie tot deze ontwikkelingen op de middellange termijn gaat zijn, wordt pas later in het project onderzocht, terwijl er dan ook al alternatieven zijn afgefallen.

Wij verwachten dat de mogelijke aanleg van een 380 kV-hoogspanningsverbinding met name in de zone van de A7 onze ambities in dit gebied op slot zou kunnen zetten. In onze Omgevingsvisie is de A7 aangemerkt als een belangrijke ontwikkelzone voor bedrijvigheid en infrastructuur en voor een goede ontsluiting van bedrijventerreinen en aangrenzende woongebieden van Leek en Marum. Met name in Leek is ontwikkelingsruimte in deze zone nodig om bijvoorbeeld bedrijven uit te kunnen plaatsen, waardoor vervolgens in de kern woningbouw mogelijk wordt. Dit heeft samenhang met een NOVEX-project met betrekking tot de (versnelde) woningbouwopgave vanuit de Regiovisie Groningen Assen (RGA). Leek is een van de kernen die vanuit de RGA een belangrijke woningbouwopgave kent.

Wij waarderen het overigens dat met de voorgenomen QuickScan naar de haalbaarheid van zowel de Lelylijn als de 380 kV-verbinding langs het tracé A6/A7 wordt getoetst. Wij gaan er vanuit dat dit de kansen en belemmeringen in deze zone beter in beeld brengt en blijven daarover graag in gesprek.

Natuur en landschap

De tracé-varianten door het Westerkwartier hebben invloed op het project Waterberging Zuidelijke Westerkwartier. Hierin wordt gewerkt aan waterberging en natuurontwikkeling in het stroomgebied van onder meer het Dwarsdiep ten noorden van de A7. Het noordoostelijke deel hiervan is grotendeels gerealiseerd, het zuidwestelijke deel wordt de komende jaren verder ontwikkeld en zal in de toekomst onderdeel gaan uitmaken van het NNN. Wij vragen ons af of de (toekomstige) NNN-status in dit stadium van de verkenning wel voldoende is meegewogen.

Naast waterberging en natuurontwikkeling wordt in het Zuidelijk Westerkwartier ook ingezet op landschapsbeleving. De waarde van het landschap is in onze hele gemeente een belangrijk uitgangspunt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Met betrekking tot het landschap is in deze fase globaal getoetst aan ontwerpprincipes voor de lijnopstelling zelf (mogelijkheden voor rechtstand en mate van doorsnijding aan de hand van de begrippen 'bundelen' of 'combineren'). De waarde van het landschap is voorsnog niet in beeld gebracht en blijft daarmee onderbelicht. Zo worden nationale landschappen slechts kort in algemene zin genoemd, maar verder niet meegewogen in criteria. Wij betreuren het dat deze waardering van het landschap in dit stadium niet nauwkeuriger is getoetst, maar dat de mogelijke impact daarvan pas in een volgend stadium wordt meegewogen.

Met betrekking tot landschappelijke inpassing zijn wij van mening dat binnen de brede corridors de waarde van het landschap beter in beeld kan worden gebracht om een meer zorgvuldige afweging te kunnen maken. De breedte van de corridor kan de suggestie wekken dat er sprake is van een marge van 2,5 km aan weerszijden van de hoogspanningslijn waarin bundelen of combineren een optie is. Maar hoe groter de afstand tussen de lijnen is, hoe minder visuele samenhang daartussen is en hoe groter en negatiever de visuele impact zal zijn. Deze samenhang bij het bundelen of combineren is dus zeer belangrijk – zeker in de meer open landschappen waar de hoogspanningsleiding vanuit een zeer groot gebied goed zichtbaar is.

Een van de algemene uitgangspunten van het project is dat de lijn bovengronds wordt aangelegd, met name omdat ondergrondse aanleg van een 380 kV-leiding technisch zeer complex is. Er zijn wel mogelijkheden om de lijn voor kleinere gedeeltes ondergronds aan te leggen, als daar lokale knelpunten mee kunnen worden opgelost. Wij pleiten er voor om hier ruimhartig mee om te gaan en de mogelijkheden zeker in te zetten waar dat een meerwaarde heeft; zeker ook vanuit landschappelijk oogpunt.

Participatie en regionale meerwaarde

De gemeente Westerkwartier is betrokken geweest bij werksessies, bestuurlijk overleg en heeft op verschillende momenten informatie aangedragen. Het participatieverslag geeft van onze inbreng en van die van andere partijen een samenvatting op hoofdlijnen. Deze kunnen wij in algemene zin volgen. Maar daarbuiten is onze inbreng niet altijd herkenbaar terug te vinden. Wij blijven daarom aandacht vragen voor lokale en regionale belangen en een goede waardering daarvan, zeker in de komende stappen in het proces. Een goede weging van landschappelijke waarden, een excellente landschappelijke inpassing en ruimte voor lokale en regionale ambities zijn wat ons betreft speerpunten.

Naarmate meer wordt ingezoomd op concrete tracés, wordt de interactie met de juiste partijen, organisaties en vooral ook inwoners, steeds belangrijker om de mogelijke impact van een nieuwe hoogspanningsleiding op de omgeving echt goed in beeld te krijgen. Dat gaat verder dan informeren en het raakt ook onderwerpen die wellicht buiten de scope van een NRD vallen, maar die voor onze regio veel waard zijn; een goede compensatie voor landschap en natuur en de mogelijkheden voor aansluiting op het onderliggende net waardoor ruimte kan ontstaan voor (het voorzien in) de regionale energie-opgaven. Dan krijgt de verbinding via de noordelijke regio's pas echt toekomstwaarde.

Tot slot constateren wij dat de varianten in deze concept-NRD overeen komen met de tracés die in de periode 2008-2014 onderzocht zijn en die destijds eerst niet zijn doorgezet. Wij vinden het belangrijk dat met name de inwoners die toen in beeld waren, opnieuw goed bij dit project worden betrokken.

Als u meer wilt weten of nog vragen hebt, neemt u dan gerust contact op met mevrouw N. Scheeper. Zij is bereikbaar via telefoonnummer 14 0594. Wilt u graag per e-mail reageren, vermeldt u dan het kenmerk van deze brief. Het algemene e-mailadres is info@westerkwartier.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke.

B. Nederveen, loco-burgemeester

A handwritten signature in blue ink, featuring a stylized 'K' and a long horizontal stroke.

R. Kleijnen, secretaris